

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Володимир ЛАДИКА
2024 року

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування для осіб, що вступають на
третій курс (з нормативним терміном навчання) за ступенем
вищої освіти «Бакалавр»
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»**

РЕКОМЕНДОВАНО
Вченою радою факультету
Економіки і менеджменту

**Голова фахової
атестаційної
комісії**

Протокол № 9 від 25.04.2024 року
Голова Вченої ради факультету
Маргарита ЛИШЕНКО

Суми 2024

Програма фахового вступного випробування для осіб, що вступають на третій курс (з нормативним терміном навчання) за ступенем вищої освіти «Бакалавр» галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 051 «Економіка», - 2024. – 11с.

Програму підготували: Терещенко С.І. – доктор економічних наук, професор; Строченко Н.І. – кандидат економічних наук, професор; Пилипенко Н.М.. – кандидат економічних наук, доцент; Ковальова О.М. – кандидат економічних наук, доцент; Ковбаса О.М. - кандидат економічних наук, доцент.

Розглянуто на засіданні кафедри економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького. Протокол № 12 від «09» квітня 2024 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Вимоги до складання вступного випробування	5
2. Оцінювання ступеня відповідності знань визначеним критеріям	6
3. Зміст дисциплін фахового вступного випробування	7
4. Критерії оцінювання знань	11

Вступ

Сумський національний аграрний університет здійснює провадження освітньої діяльності та оголошує прийом на навчання для здобуття ступеня вищої освіти молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, (додаток 1 до Правил прийому) доктора філософії та доктора наук (додаток 2 до Правил прийому) за спеціальностями (спеціалізаціями, освітніми програмами), формами навчання відповідно до Ліцензії (відомості щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, яка розміщена на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України за лінком: <https://mon.gov.ua/ua/news/vstup-2023-poryadki-prijomu-na-navchannya-dlya-zdobuttya-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti-v-2023-roci-zareyestruvali-v-minyusti>; <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/vstupna-kampaniya-do-zakladiv-vishoyi-osviti-2024-roku/poryadok-prijomu-dlya-zdobuttya-vishoyi-osviti-v-2024-roci>).

Програму фахового вступного випробування підготовлено у відповідності до вимог Правил прийому для здобуття вищої освіти у Сумському НАУ в 2023 р. (схвалені приймальною комісією протокол № 6 від 03.04.2023 р., затверджені рішенням Вченої ради СНАУ від 03.04.2023 р. № 14) та Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 р., затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 р. № 276, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.03.2023 р. за № 519/39575, а також відповідно до стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Програма фахового вступного іспиту розроблена на основі навчальних програм молодшого спеціаліста. Кожне завдання передбачає виконання 50 тестових завдань.

У списку рекомендованих джерел, що додається до програми, наведено перелік сучасної наукової спеціальної літератури, рекомендованої для використання при підготовці до вступного іспиту.

1. ВИМОГИ ДО СКЛАДОВИХ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступний іспит із фахового випробовування, що передбачає виконання певних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів освітнього ступеня «Молодший спеціаліст» в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 051 «Економіка».

Вступний іспит складається з одного етапу – тестова перевірка знань, що формують уміння та навички бакалавра в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 051 «Економіка» з дисципліни «Економічна теорія; «Мікроекономіка»; «Макроекономіка»; «Регіональна економіка»

Вимоги до тестових завдань. Система базових тестових завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання і їх сукупності та охоплює всі змістовні модулі з комплексу дисциплін, які включено до вступного випробовування. Тестове завдання є закритої форми із запропонованими відповідями, в яких вибирають правильні з множини вибору (чотири відповіді, тільки одна з яких є правильною). Запитальна частина тестового завдання формулюється у стверджувальній чи запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення. Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію. Можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком та розташовуються під запитальною частиною. Добірка тестових завдань кожного варіанту включає таку кількість, яка є достатньою для забезпечення відповідної точності вимірювання.

Кількість варіантів тестів вступного іспиту становить 25 рівнозначних варіантів.

Комплект завдань додається до програми.

2. ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗНАНЬ ВИЗНАЧЕНИМ КРИТЕРІЯМ

Тестові завдання включають наступні дисципліни: «Економічна теорія»; «Мікроекономіка»; «Макроекономіка»; «Регіональна економіка». В кожному варіанті міститься 50 тестів, які мають по чотири варіанти відповіді. Лише одна відповідь є вірною.

Оцінювання тестових завдань здійснюється в такому порядку: по 4 бали за кожен правильну відповідь.

При оцінюванні роботи кожне тестове завдання оцінюється окремо, потім підраховується загальна сума балів.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати – 200 балів.

Оцінювання роботи здійснюється за 4-х бальною шкалою:

180-200 – «відмінно»;

150-179 – «добре»;

100-149 – «задовільно»;

99 і нижче – «незадовільно».

«Задовільно» - мінімальний бал для участі у конкурсі

Якщо абітурієнт отримує оцінку «незадовільно», він не має права приймати участь у конкурсі.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Економічна теорія

Економічна теорія вивчає економічні відносини між людьми, що виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ. Ці економічні відносини регулюються об'єктивними економічними законами і реалізуються через економічну поведінку суб'єктів, які приймають рішення в умовах необмежених потреб і обмежених ресурсів. Оскільки всі вищезазначені процеси відбуваються на різних рівнях функціонування економіки, структура предмета економічної теорії складається з: мікроекономіки – опановує економічну поведінку окремих економічних суб'єктів – споживачів, виробників і власників ресурсів та закономірності функціонування окремих видів ринків; макроекономіки – аналізує економічну поведінку сукупних суб'єктів економіки, закономірності функціонування національної економіки в цілому; мезоекономіки – вивчає галузі народного господарства, проміжні системи та господарські комплекси; світової (міжнародної) економіки – досліджує систему світового господарства, міжнародні економічні зв'язки та закономірності їх розвитку.

Метою викладання навчальної дисципліни “Економічна теорія” є формування системи наукових поглядів на економічне життя суспільства, сучасного економічного мислення та основних умінь по застосуванню набутих знань у господарській та управлінській практиці.

Зміст дисципліни

1. Економічна теорія як наука та навчальна дисципліна
2. Виробничі можливості суспільства. Соціальна сутність виробництва
3. Теорія власності. Сучасні економічні системи
3. Теорія власності. Сучасні економічні системи
5. Підприємництво і конкуренція
6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин
7. Фірма в системі ринкових відносин
8. Витрати і доходи фірми. Механізм ціноутворення
9. Ринок праці. Заробітна плата
10. Ринок капіталу. Процент
11. Ринок землі. Земельна рента. Ринок нерухомості
12. Система макроекономіки. Основні результати і показники макроекономіки
13. Макроекономічна рівновага та економічне зростання. Роль держави в ринковій економіці

14. Макроекономічна нестабільність. Циклічність розвитку ринкової економіки
15. Грошовий ринок
16. Кредитно-банківська система. Страховий ринок
17. Ринок цінних паперів. Фондова біржа
18. Фінансова система. Державний бюджет. Податки
19. Сутність, структура та закономірності розвитку світового господарства

Рекомендована література

1. Шевченко Л.С. Економічна теорія навчальний посібник. Київ:Право, 2019. 268 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
3. Кокарев І.В. Основи економічної теорії. Навч. Посіб. Дніпро. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с

3.2.«Мікроекономіка»

Дисципліна відноситься до фундаментальних загальноекономічних наук, що формують фаховий світогляд майбутніх економістів. Мікроекономіка вивчає поведінку та механізм прийняття рішень окремими економічними суб'єктами –мікросистемами, що прагнуть досягти мети за наявних обмежених ресурсів, котрі можливо застосувати альтернативно. Програма дисципліни орієнтована на глибоке засвоєння теорії функціонального аналізу, основним призначенням якого є аналіз функціональних залежностей між основними економічними параметрами. Це дає змогу прогнозувати ланцюг причинно-наслідкових зв'язків в економіці, наперед визначаючи очікувані результати рішень, що приймаються.

Зміст дисципліни

- Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки
- Тема 2. Основи теорії поведінки споживача. Гранична корисність блага.
- Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача
- Тема 4. Аналіз поведінки споживача
- Тема 5. Попит і пропонування, їх еластичність
- Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства
- Тема 7. Варіація факторів виробництва та оптимум товаровиробника
- Тема 8. Витрати і доходи підприємства
- Тема 9. Ринок досконалої конкуренції
- Тема 10. Монопольний ринок
- Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції

Тема 12. Олігополія

Тема 13. Ринок факторів виробництва

Тема 14. Загальна ринкова рівновага і економіка добробуту

Тема 15. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Рекомендована література

1. Пилипенко В.В., Пилипенко Н.М. Мікроекономіка. Навчальний посібник. Суми: 2020. 391с.

2. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / За ред. С.І. Архієреєва. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. 156 с.

3. Рудий М.М., Жебка В.В. Мікроекономіка. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2022. с.408

3.3. «Макроекономіка»

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є закономірності, що характеризують розвиток економічних систем на макроекономічному рівні, визначення механізмів державного регулювання та факторів економічного зростання. Метою дисципліни є засвоєння студентами системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

Зміст дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи макроекономіки

Тема 2. Національна економіка та оцінка її результатів

Тема 3. Економічне зростання та цикли ділової активності

Тема 5. Сукупний попит та сукупна пропозиція

Тема 6. Споживання, заощадження та інвестиції

Тема 7. Державне регулювання макроекономічних процесів

Тема 8. Фінансова система, податки та державний борг

Тема 9. Грошово-кредитна політика держави

Тема 10. Кредитно-банківська система країни 11. Зовнішньоекономічна діяльність країни

Рекомендована література

1. Козакова О.М. Макроекономіка : підручник. Херсон : Олді-плюс, 2018. 428 с.

2. Лисюк В.С. Макроекономіка : практикум : навч. посібник. Київ. славіст. ун-ту. – 2-ге вид., стер. – Львів : Новий Світ-2000, 2020. 353с.

3.Макаренко М. І. Макроекономіка : підручник. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.

3.4. «Регіональна економіка»

Мета дисципліни “Регіональна економіка” – формування системи знань щодо розміщення і територіальної організації продуктивних сил України, аналізу стану і визначення головних напрямків регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин, а також екологічних знань, мислення та свідомості економістів. Завдання курсу – вивчення теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки та надання студентам необхідних знань щодо новітніх тенденцій розвитку цієї галузі науки, формування у них умінь і практичних навичок при вирішенні практичних питань стосовно розміщення продуктивних сил, з урахуванням демографічних, соціальних та екологічних факторів, засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи і стандарти.

Зміст дисципліни

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства

Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.

Механізм реалізації регіональної економічної політики

Тема 6. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

Тема 7. Природний та трудовий потенціал України

Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення

Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

Тема 10. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища

Рекомендована література

1. Бутко М. Регіональна економіка в модернізованому форматі. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 432 с.

2. Лищенко В.І. Регіональна економіка. Київ:ЦУЛ, 2019. 384С.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Критерії оцінювання знань осіб, які вступають на третій курс (з нормативним терміном навчання) за ступенем вищої освіти «Бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Тестова перевірка знань.

50 тестів по 4 бали за кожну правильну відповідь.

Максимальна кількість балів, які можна отримати – 200 балів.

До участі в конкурсі допускаються вступники, які на вступному випробуванні отримали **не нижче 100 балів**.